

WERKPROGRAMMA CITY DEAL OPENBARE RUIJITE 2022

Versie 1.0

13 DECEMBER 2021

Inhoud

Inleiding & samenvatting	3
Reflectie op 2021	4
Organisatiemodel	5
Praktijkcasussen	6
Ontwikkelteams	6
Atelier	10
Directeurenoverleg en kernteam	15
Conferenties	16
Doorontwikkeling van het partnerschap	16
Doorkijk naar eindresultaten	17
Kennisuitwisseling	18
Financiën	19
Financiering van opschaling & implementatie	22
Communicatie	23
Doelgroepen	23
Communicatiemiddelen	23
Planning	25
Colofon	26

Inleiding & samenvatting

Op 29 oktober 2020 lanceerden het Rijk en vier gemeenten de City Deal Openbare Ruimte. In de loop van 2021 breidde deze samenwerking uit tot bijna 30 partners onder wie 11 gemeenten. In de kwartiermakersfase tot medio maart kreeg de werkorganisatie vorm. We riepen het directeurenoverleg in het leven, stelden 6 ontwikkelteams samen, organiseerden atelierdagen en een zomertour langs vier steden en verzamelden praktijkcases uit de gemeenten. We legden al deze bouwstenen vast in een werkboek, publiceerden in iedere Stadswerk editie een artikel en wisselden onze visies uit op verschillende congres podia, webinars en LinkedIn.

Kortom: een vliegende start! Toch piepte en kraakte het soms ook. Meer dan 100 mensen, die zich verbinden aan één missie en daarin met elkaar tot concrete samenwerking moeten komen, is geen sinecure. Zeker in 'tijden van corona', waarin video calls tekortschieten als medium voor echte ontmoeting. Daar staat tegenover dat Groningers, Tilburgers en Leidenaren elkaar met één druk op de knop kunnen spreken. In deze omstandigheden is het logisch dat de ontwikkelteams wat meer tijd nodig hadden om tot een goed plan van aanpak te komen. Ook het selecteren van één of twee cases per gemeente had flink wat voeten in de aarde. Het vraagt commitment in de breedte van de organisatie om een project of een gebied morgen anders aan te pakken dan we gisteren deden. Ook deze stap is nu gezet.

Het werkprogramma 2022 bouwt voort op de lessen uit 2021 en blikt vooruit naar het jaar 2023, waarin we ons richten op eindresultaten en de doorwerking en opschaling daarvan in heel Nederland. We maakten bij het opstellen van dit werkprogramma dankbaar gebruik van de enquêteresultaten en van de inhoudelijke reflectie van de ateliermeester ploeg, de trekkers van de ontwikkelteams en het kernteam. Dit heeft geleid tot een aantal aanpassingen ten opzichte van 2021:

1. een meer centrale en intensieve rol van het atelier als de plaats waarin we voortdurend (in plaats van enkele dagen per jaar) kruisbestuiving organiseren tussen cases en ontwikkelteams, en de inhoudelijke rode draden vastleggen
2. een sterkere rol voor de praktijkcases, met meer aandacht voor persoonlijk eigenaarschap, verbinding binnen de gemeente en kritisch ijkpunt voor de ontwikkelteams
3. een sterkere focus binnen de ontwikkelteams op het bouwen van instrumentarium én de opschaling van nieuwe werkwijzen in de Nederlandse openbare ruimte praktijk
4. een sterkere betrokkenheid en regierol voor het directeurenoverleg, als verbinder tussen de ambtelijke organisaties en besturen
5. kernteam meer in de positie als 'stuurhut' van de totale samenwerking, minder bezig met de dagelijkse gang van zaken

Deze vijf hoofdpunten zijn uitgewerkt in verschillende hoofdstukken in dit werkprogramma. Het kernteam stelt het werkprogramma vast. Wij kijken uit naar een energieke voortzetting van onze samenwerking!

Reflectie op 2021

Enquête uitkomst

In totaal vulden 33 mensen de enquête in die we begin november hadden uitgezet onder de deelnemers. Uit de respons kwam een aantal rode draden naar voren. De meeste mensen zijn tevreden met het opgebouwde netwerk. Ondanks de beperkingen van online overleggen hebben velen ervaringsdeskundigen ontmoet uit andere organisaties, in een aantal gevallen ook binnen de eigen organisatie, via de ambitie van de City Deal. De belangrijkste kritische geluiden die uit de enquête naar voren komen zijn:

- We zijn nog te weinig met inhoud bezig, teveel vrijblijvend aan het overleggen hoe we te werk willen gaan
- Door de grote groep mensen, die zijn opgedeeld in kleinere groepen verlies je al snel het totaaloverzicht
- Het is onduidelijk op welke plekken of momenten er sprake is van een 'regierol'

Deze geluiden maken duidelijk dat we in 2022 de inhoud centraler moeten stellen en de algemene leiding en coördinatie strakker moeten oppakken. In dit werkprogramma leggen we vast hoe we dat gaan doen.

Reflectie ateliermeesterploeg

De ateliermeesterploeg - aangesteld om gevraagd en ongevraagd te adviseren - blikte ook terug op het jaar, waarin ze vanaf eind maart zijn gaan meedraaien. Zij kwamen tot de volgende reflectiepunten.

Positieve punten:

- Een relevant nieuw netwerk kwam tot stand: er worden contacten gelegd en het community platform helpt bij het vinden en bereiken van de andere deelnemers. Kleine en grote partners leerden van elkaar, wisselden kennis uit en dachten collectief na over volgende stappen.
- De City Deal werkt goed als uitwisselingsplatform. De ontwikkelteams en de Ateliers zijn ruimtes waar relevante kennis en ervaringen tussen partners wordt uitgewisseld.
- De City Deal is ambitieus in toon. De gedeelde ambitie om een nieuwe ontwerp- en beheersaanpak te ontwikkelen voor een integrale openbare ruimte wordt breed erkend. De City Deal wordt gezien is een unieke kans om voeling met het lokale niveau te combineren met reiken tot hogere beleidsniveaus.
- De plannen van aanpak van de ontwikkelteams agenderen en verdiepen belangrijke vraagstukken waar nog een kennislacune is.

Verbeterpunten:

- De casussen zijn onvoldoende de voedingsbodem van de ontwikkelteams. De ontwikkelteams zijn nog in beperkte mate of, op z'n minst onvoldoende, zichtbaar geconnecteerd met de lokale noden op het terrein. Hoewel de City Deal Openbare Ruimte I werd opgericht vanuit deze lokale noden, raakten de ontwikkelteams en hun ambities hiervan losgekoppeld. De casussen geven juist een kans om daadwerkelijk in de huidige praktijk te onderzoeken, uit te testen en te ontwikkelen, een kans die nu onvoldoende benut wordt.
- De gesprekken bleven nog sterk hangen in het proces, het nadenken hoe het aan te pakken. Voor een stuk is dit eigen aan deze fase, maar ook blijkt er een gebrek aan capaciteit en (daardoor ook) een gebrek aan eigenaarschap binnen de City Deal. De City Deal is van ons allemaal, dus hoe benadrukken we dan persoonlijk eigenaarschap?
- Er ontbreekt een inhoudelijke overzichts-blik die het integrale verhaal bewaakt. De Ateliers en de voorbereiding ervan met het kernteam dragen wel iets bij aan de integratie, maar niemand heeft de positie of capaciteit om het overzicht te hebben, laat staan om een stap voor te zijn op de vragen die uit de casussen en ontwikkelteams komen. Dit is wellicht ook te veel gevraagd voor een City Deal, maar het is duidelijk dat dit een gemis is en dat het ontbreken van overzicht en scherpte de motivatie en gerichte ontwikkeling in de City Deal in de weg staat.

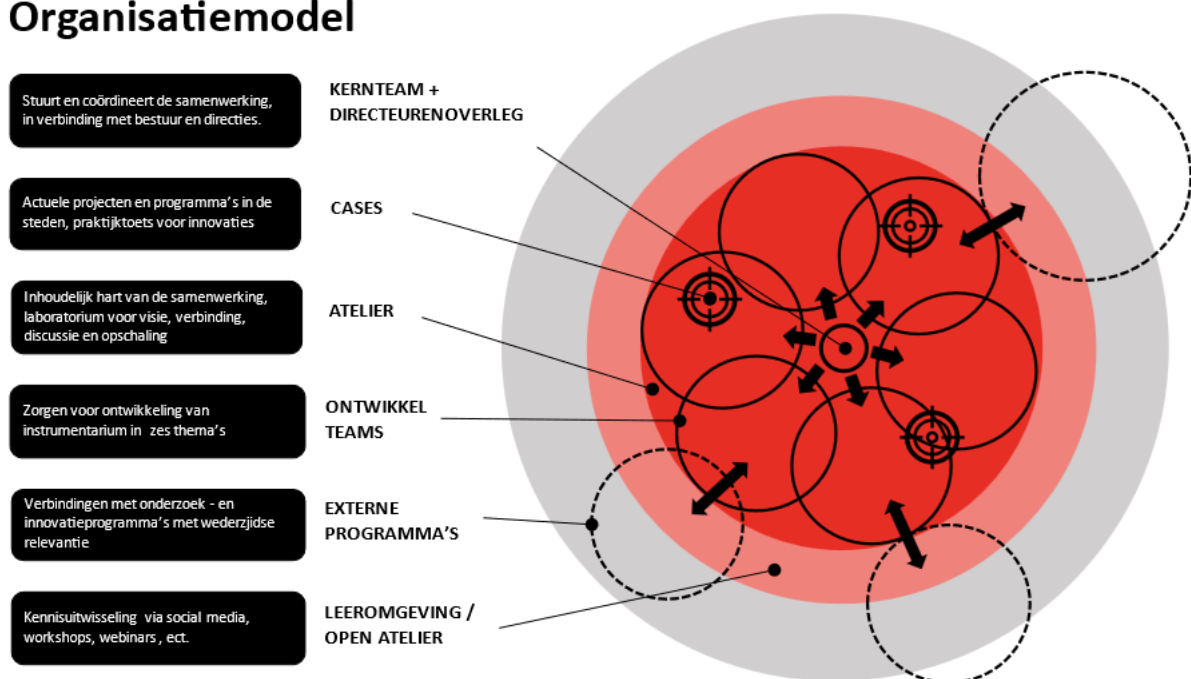
Met de voorgestelde aanpassingen van de aanpak van de City Deal in 2022 bieden we antwoord op bovenstaande verbeterpunten.

Organisatiemodel

In onderstaand diagram van begin 2021 is het organisatiemodel van de City Deal gevisualiseerd. Het model als zodanig staat nog steeds overeind, maar de onderdelen gaan beter op elkaar inspelen door een aantal gerichte aanpassingen. Deze zijn beschreven in dit hoofdstuk en in de hoofdstukken kennisuitwisseling, financiën en communicatie.

Niet zichtbaar in het diagram, maar wel wezenlijk voor de coördinatie is de onderlinge afstemming die alle ondersteuners van de City Deal met elkaar hebben (Bart, Ateliermeester ploeg, Jonge Honden, Lisa, Nadia).

Organisatiemodel

De City Deal Openbare Ruimte neemt de lokale praktijk als basis. Deze wordt versterkt en overstegeven via drie mechanismen: uitwisselen, ontwikkelen en opschalen. Deze mechanismen komen in alle activiteiten in meer of mindere mate terug.

Praktijkcasussen

De inhoudelijke motor in de City Deal Openbare Ruimte werd tot nu toe gevormd door de ontwikkelteams. Daar gaan we vanuit het ondersteunende team vanaf 2022 een tandje in bijzetten: **AWB neemt een inhoudelijke rol op bij de casussen**. De ateliermeesterploeg zal in het eerste kwartaal de casussen van de deelnemende gemeenten inventariseren, duiden en clusteren, en reflecteren op de terugkerende vraagstukken en noden die hierin naar boven komen.

Dit maakt het mogelijk dat de **casussen een voedingsbodemp vormen voor de ontwikkelteams**. Vanuit de inventarisatie en duiding komen aanhaakkansen voor de ontwikkelteams boven om de casussen te benutten als experimenteerruimte en een basis voor de ontwikkeling van generiek toepasbaar instrumentarium.

Tegelijkertijd wordt het zo **voor de deelnemende gemeenten makkelijker en relevanter** om samen te werken in de City Deal. De clustering van vragen en noden maakt een goede inhoudelijke voorbereiding mogelijk van een serie workshops in het vernieuwde Atelier. Deze zorgen voor een productieve uitwisseling tussen casussen onderling, en met de ontwikkelteams. De ervaring van afgelopen jaar maakte duidelijk dat de casussen veel potentie bezitten om uitwisseling verder te stimuleren en tastbaar te maken.

Gemeenten kunnen de aandacht van de City Deal bovendien benutten voor doorbraken in de interne organisatie. We zagen dit eind 2021 op enkele plaatsen al gebeuren en willen dat in 2022 aanmoedigen en ondersteunen. Daarvoor is het belangrijk dat de gemeenten de ‘casus eigenaren’ goed betrekken bij het doel en de acties van de City Deal.

Ondersteuning door Ateliermeesterploeg (AWB):

AWB neemt de volgende activiteiten op zich:

- Mapping en duiding van casussen (Q1, met update in Q3)
- Afstemming met Jonge Honden over agenderen van thema's/vraagstukken uit casussen in ontwikkelteams, en vice versa.

Ontwikkelteams

De zes ontwikkelteams komen parallel aan de ateliersessies geregeld samen om methodieken en instrumentarium te ontwikkelen per thematisch vraagstuk. De meeste teams zijn gestart met inventarisaties van instrumenten die reeds in gebruik of in ontwikkeling zijn, om ervoor te zorgen dat er een gedegen basis ligt om op voort te bouwen. Deze inventarisaties zijn in verschillende stadia beschikbaar, in de loop van 2022. Daarnaast hebben sommige teams al eindresultaten / producten benoemd en andere nog niet. De samengevatte plannen van aanpak zien [hier te vinden](#).

Tussen de teams onderling is periodiek afstemming met Bart, de trekkers en Jonge Honden, om ervoor te zorgen dat we methodisch consistent te werk gaan. Interacties met de cases vindt plaats in ateliersessies. De ontwikkelteams delen daar hun kennis, toetsen instrumenten (of prototypes daarvan) en oogsten de feedback die zij nodig hebben voor de (verdere) ontwikkeling van instrumenten, standaarden en regelgeving. De interactie met de cases kan ook intensiever zijn: een

ontwikkelteam kan een casus 'adopter' en hierbij een klankbordrol opnemen, of actief meewerken in het toepassen van instrumentarium in een casus.

Ontwikkelteams 1-2-3

De ontwikkelteams 1, 2 en 3 richten zich op instrumentarium voor de kerntaken van de gemeenten:

1. Kaderstelling (afwegingskaders) openbare ruimte op gemeentelijk niveau (omgevingsvisie, omgevingsplan, openbare ruimte handboeken, leidraden of richtlijnen, ontwerpmethodiek)
2. Meerjarig programmeren van uitvoering op gemeentelijk niveau (koppeling van ontwikkeling aan beheerprogramma's, koppeling van transitieprogramma's, afstemming met private assetowners)
3. Gebiedsgerichte uitvoering op wijkniveau (projectbudgettering, ontwerpmethodiek, participatie, aanbesteding, beheer en onderhoud)

Alhoewel de praktijk rondom deze drie activiteiten een simultaan en dynamisch karakter heeft, grijpen ze logischerwijs op elkaar in: een goede uitvoering in gebieden is gebaat bij een integrale programmering en die programmering behoeft inhoudelijke inbedding in bestuurlijk vastgestelde kaders. Aan het begin van het jaar duikt de ateliermeesterploeg de cases in. Dit vormt een mooie kans om de ontwikkelteams 1, 2 en 3 sterker te verbinden met de cases en van daaruit de focus te verscherpen.

Specifieke aandachtspunten voor 2022 per team:

- Ontwikkelteam 1 Integrale opgave en beleidsontwikkeling
Samen kijken hoe we de onderzoeksfunctie naar specifieke deelthema's (zoals bodembiodiversiteit, sociale opgaven) sterken kunnen borgen, faseren en financieren (zie knelpunten hfst financiën).
Sterke focus op de interactie tussen cases en afwegingskaders.
Verbinding tussen spoor 'slimme oplossingen' en [VKLS](#) case (Verticaal Kabels en Leidingen Systeem) benutten in overleg met Leiden.
- ontwikkelteam 2 Stedelijk programmeren en samenwerken
Versterken verbinding met nutsbedrijven
Versterken samenstelling van het team met ervaren 'programmeurs' uit de 11 gemeenten
Zwaartepunt bij ateliersessies (cases plus specifieke deelthema's uit het PVA)
- ontwikkelteam 3 Integrale uitvoering
Workshops voor het toepassen van instrumenten in de verschillende casussen en punten

voor doorontwikkelen benoemen, ervaringen delen met andere ontwikkelteams

Ontwikkelteams 4-5-6

De ontwikkelteams 4, 5 en 6 richten zich op de randvoorwaardelijke aspecten die in alle werkprocessen nodig zijn op het gebied van financiële instrumenten (4), datagedreven sturen (5) en regelgeving (6), vooral in de wisselwerking tussen ‘ondergrond-plattegrond-bovengrond’.

Specifieke aandachtspunten voor 2022 per team:

- Ontwikkelteam 4 stedelijk investeren en businesscases
Inventarisatie naar multistakeholder financieringsvormen in NL en internationaal
casegerichte workshops, financiële vragen identificeren uit alle gemeenten
versterken van het team met financieel strategen uit de gemeenten
- Ontwikkelteam 5 datagedreven sturen
Hoofdfocus op casegerichte workshops
(door)ontwikkeling van een aantal tools
Lange termijn doorontwikkeling van en eigenaarschap datagedreven werken in integrale OR
aanpak, alliantievorming met oa VNG datateam
Extra experts uit de gemeenten in het team?
- Ontwikkelteam 6 Harmonisatie regelgeving (boven en ondergrond)
Hoofdfocus op casegerichte workshops
In kaart brengen toepassingsgeschiktheid en tekortkomingen werkend stelsel omgevingswet
Juridisch-planologische aspecten van de andere ontwikkelteams opnemen

Ondersteuning ontwikkelteams (Jonge Honden):

De ontwikkelteams blijven ook samen komen in het nieuwe jaar, maar minder frequent. Voor deze ontwikkelteams is er behoefte aan begeleiding en ondersteuning. Jonge Honden neemt de begeleiding en ondersteuning van deze ontwikkelteams op zich. Dit doet zij in de rol van creatieve planner met de volgende werkzaamheden:

Creatieve planner

- Bijeenkomsten van de ontwikkelteams organiseren (per team ongeveer 1 keer per maand, wellicht later naar 1 keer per 2 maanden)
- Contact met de kartrekker(s) over de plannen en werkzaamheden van het Ontwikkelteam
- 3 a 4 keer per jaar plannen gezamenlijk kartrekkers OT 1-6 overleg met Bart
- Afspraken vastleggen en nalopen

- Verbanden leggen tussen ontwikkelteams en casussen
- Input leveren voor creatieve vormen om input op te halen en te bespreken
- Wat Jonge Hondse schwing eraan geven!

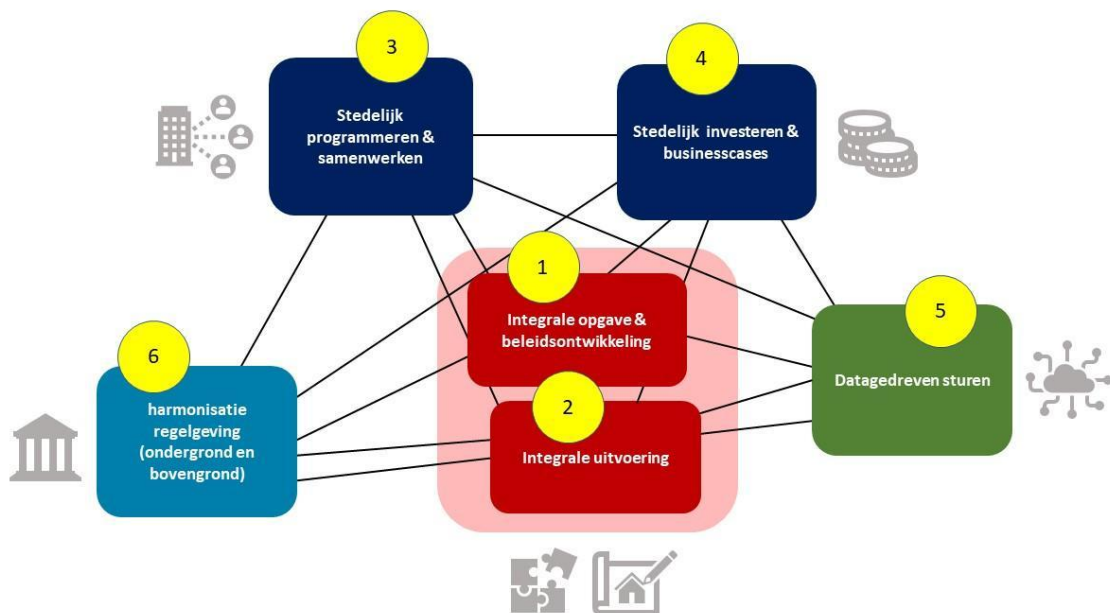
Daarnaast liggen er kansen om de manier van werken tussen de 6 ontwikkelteams meer samen te brengen. Dit doet Jonge Honden in de rol van methodische verbinder met de volgende werkzaamheden:

Methodische verbinder

- Afstemming met Regelhart (team met belangrijkste betrokkenen)
- Advies uitbrengen over de te gebruiken werkmethodes
- Inzichten uit de ontwikkelteams en hoe deze zich tot elkaar verhouden delen met het regelhart.
- Afstemming met AWB over agenderen van thema's/vraagstukken uit casussen in ontwikkelteams, en vice versa
- Nadenken over initiatieven om de City Deal samenwerking tussen alle stakeholders te bevorderen

Verbanden met andere betrokkenen

- Projectleider (Bart) & Projectsecretaris (Lisa)
 - Afstemming over hoe het loopt binnen de verschillende ontwikkelteams
 - Planning en budget van de City Deal doornemen
- Ateliermeesterploeg (AWB)
 - Leveren van interessante onderwerpen/vraagstukken voor op de Ateliers
 - De door AWB verzamelde inzichten uit de casussen vertalen naar de ontwikkelteams.
 - Helpen en ondersteunen bij het atelier zelf (mocht dat mogelijk zijn).
- Communicatie (Nadia)
 - Bij brede communicatie, wordt er afgestemd met Nadia

De stadia 1-3 zijn deels al doorlopen in de kwartiermakersfase en behoeven nog aanscherping bij de start van de ontwikkelteams.

Atelier

Het Atelier vormt de brug tussen praktijk en de instrumentontwikkeling die binnen de City Deal worden uitgevoerd. We zullen ons **selectief verdiepen** in een aantal thema's die nodig zijn voor een integrale openbare ruimte.

Dit jaar wordt gekozen voor een meer continue onderzoeksatelier-als-traject. We **intensiveren de interactie** door doorheen het jaar deep-dive werksessies te organiseren, steeds op basis van een goed afgebakende thematiek of vraag. Deze werksessies zijn voornamelijk casus-georiënteerd. Gelijkaardige cases worden geclusterd en de sessie focust zich op een bepaald vraagstuk of thema binnen deze clusters. De ontwikkelteams kunnen hier gericht in betrokken worden.

We sturen op **meer eigenaarschap** vanwege de relevantie en persoonlijke betrokkenheid. De casushouders en ontwikkelteams worden sterk betrokken in de voorbereiding - en nemen hierin soms zelf de lead. Bij iedere workshop worden deelnemers gericht uitgenodigd voor hun specifieke expertise en ervaring. Niet iedereen hoeft overal bij te zijn.

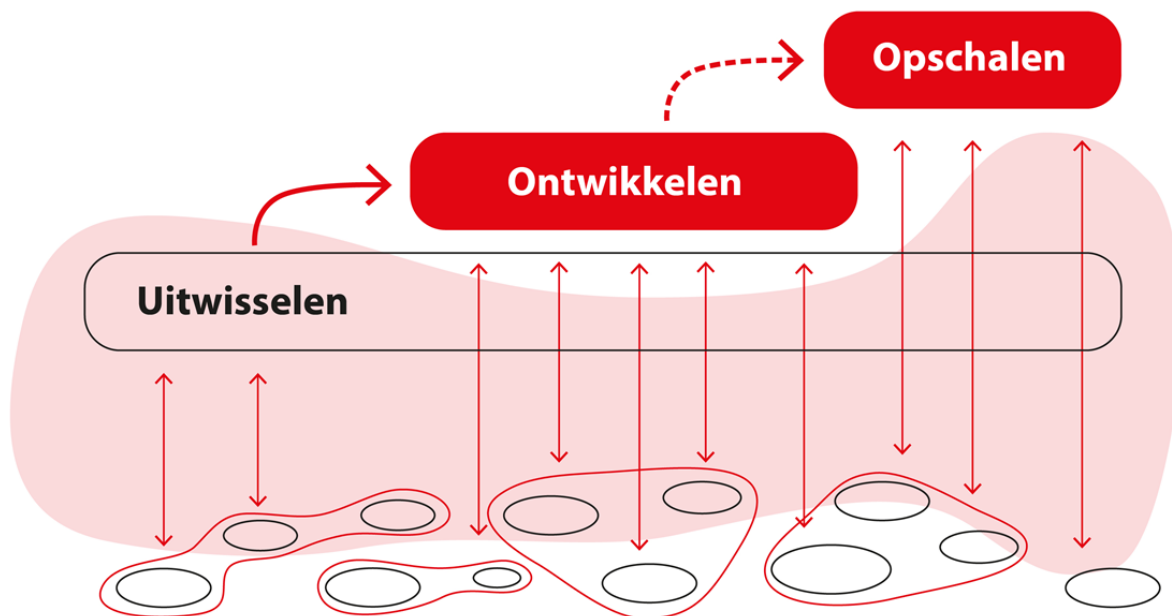
Daarnaast organiseren we **twee Atelierdagen voor het hele netwerk, gericht op kruisbestuiving en gezamenlijke reflectie**. Ontwikkelteams en cases presenteren hier hun resultaten en inzichten. In kleinere sessies maken we de optelsom van het werk en kijken we gezamenlijk waar we staan met de City Deal. De Ateliermeesterploeg geeft bijsturing waar mogelijk en denkt na over de nodige vervolgstappen.

De programmering van de Atelieldagen wordt gebaseerd op de resultaten van de inventarisatie van de casussen en de dynamiek van de ontwikkelteams. Op moment van schrijven verwachten we de volgende invulling:

- Atelieldag 1 (rond april): Presentatie van de inventarisatie-slag door de ontwikkelteams. Presentatie van clustering en analyse van de casussen, inclusief de terugkerende vraagstukken en geleerde lessen. Gezamenlijke verkenning van kansen voor synergie, versnelling en coalitievorming.
- Atelieldag 2 (rond oktober): Presentatie van de instrumenten, inzichten en werkmethoden van de ontwikkelteams en hun toepassing in cases. Selectieve verbreding, met 'casting' van actoren die nog niet aan tafel schoven (bijv uit andere City Deals waar een inhoudelijke link is). Vooruitblik naar de verankering en opschaling in het derde jaar, en wat daarvoor nodig is.

De Ateliermeesterploeg publiceert hierbij tweemaal een **werkboek om het materiaal te bundelen** als houvast en terugblik voor deelnemers. Dit werkboek helpt verhalen en inzichten te delen met collega's en anderen, stimuleert kruisbestuiving tussen ontwikkelteams (onderling) en casussen, en stimuleert de deelnemers om verdere stappen te zetten.

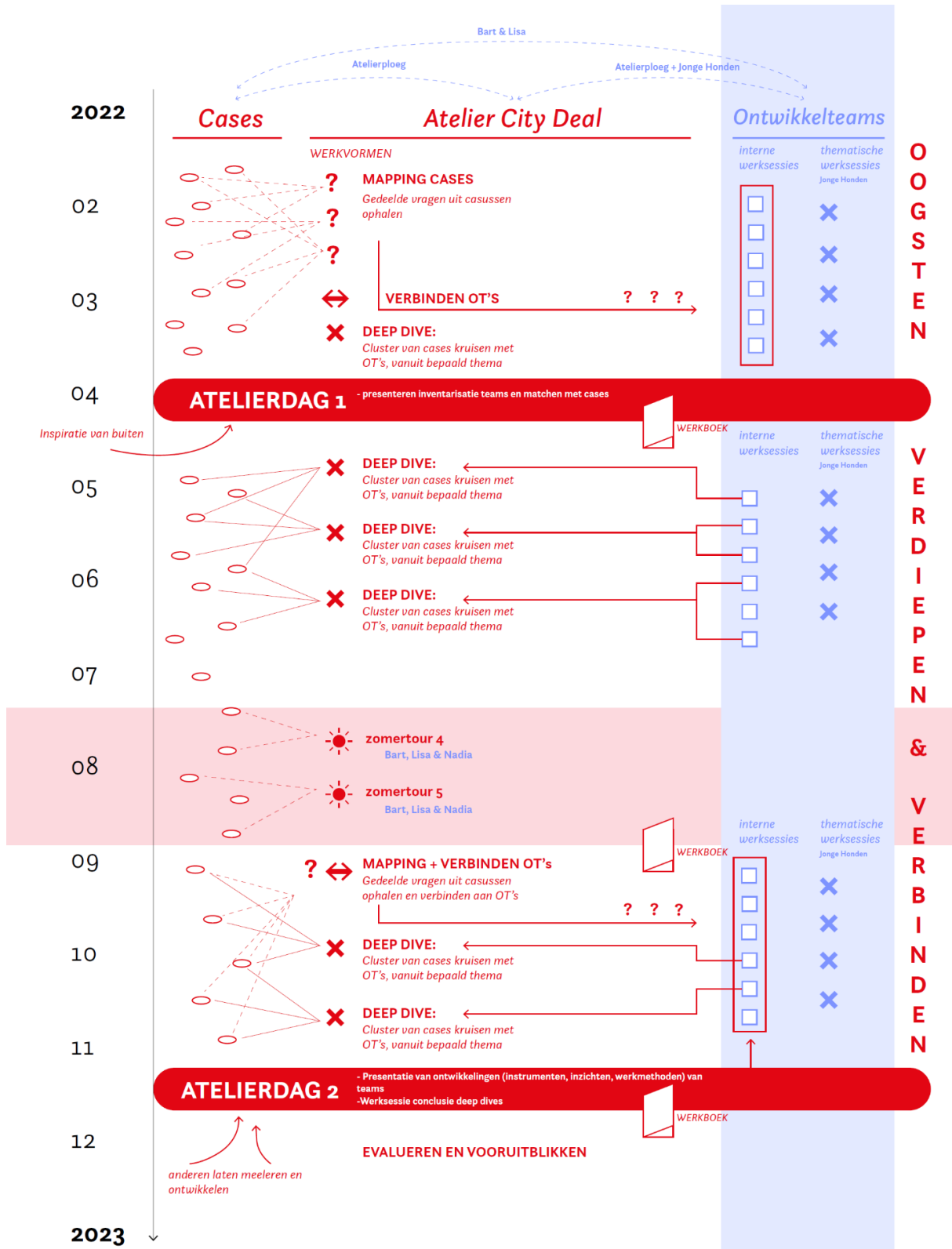
Waar de Ateliers zich in het eerste jaar nog vooral op uitwisseling richtten, komt er nu ook meer ruimte om te werken aan **ontwikkeling** van handvaten en instrumentarium, en voorbereiding van **opschaling** naar een breder publiek en door verankering in beleid.

De verkenning van de casussen in het eerste kwartaal vormt de basis van de inhoudelijke agenda van het Atelier (de werksessies en Atelierdagen). Ook de inzet van van de ontwikkelteams en de casussen zélf bepaalt mede de invulling hiervan. In een deel van de sessies staat 1 ontwikkelteam of 1 casus centraal. Hier kunnen ontwikkelteams of casushouders zelf de lead nemen en heeft het Ateliermeesterteam een ondersteunende rol in het mee vormgeven en faciliteren van de sessies. Een ander deel van de sessies richt zich op een gedeelde uitdaging van een cluster van casussen. Hier neemt het Ateliermeesterteam de lead in het scherpstellen van de vraagstelling en het bijeenbrengen van de juiste partijen.

Het aantal werksessies is afhankelijk van de inzet van de betrokkenen in het netwerk en de benodigde inhoudelijke voorbereiding per sessie. Voorlopig voorzien we 6-9 van deze werksessies, twee hiervan zullen gekoppeld zijn aan excursies tijdens de Zomertour. Daarnaast organiseren we werksessies tijdens de Atelierdagen.

Een schets van de Atelier-aanpak is opgenomen in onderstaand schema. De planning en frequentie van de sessies zal dus nog nader bepaald worden.

Ondersteuning door Ateliermeesterploeg (AWB):

AWB neemt de volgende activiteiten op zich:

- Organiseren van ca. 6-9 werksessies op basis van de vraagstukken en noden uit (clusters) van casussen. Incl samenwerking in voorbereiding met relevante casussen/OTs; en verslaglegging. (2 van deze sessies gekoppeld aan excursies tijdens de Zomertour).
- Inhoudelijke organisatie van twee Ateliers, incl voorbereiding in samenwerking met kernteam/OTs/gemeenten en coördinatie verslaglegging.
- Produceren van twee updates van het werkboek ter bundeling van inzichten en agendering van vervolgstappen.

Logistieke ondersteuning (Lisa)

De Projectsecretaris is algemeen aanspreekpunt en vraagbaak voor alle deelnemers van de City Deal. Vanuit deze rol vindt de praktische organisatie van de ateliers, workshops, zomertour excursies (locatie, catering, etc.) en kernteam vergaderingen plaats. De zomertours worden in het begin van 2022 vastgelegd en per tour wordt er een verslaggever en organisator benoemd. De Projectsecretaris ondersteunt in de praktische organisatie, het ontwikkelen van uitnodigingen en het betrekken van de City Deal deelnemers bij deze excursie in samenspraak met gastgemeenten. Vanuit deze rol wordt de verbinding gelegd met Stadswerk Magazine en worden auteurs benaderd voor maandelijkse bijdragen.

Directeurenoverleg en kernteam

Directeurenoverleg

Het directeurenoverleg vindt twee keer per jaar plaats. Anders dan in 2021 krijgen de directeuren ook regelmatig uitnodigingen voor ateliersessies. Die bereiden we dan zo voor dat zij bij de conclusies betrokken zijn, bijvoorbeeld in een evaluerend uurtje na afloop van een sessie. De uitnodigingen hiervoor koppelen we afwisselend aan cases (betrokkenheid gemeentelijke organisatie bij de hele case) en aan thematische sessies (inventariseren waar persoonlijke voorkeuren liggen).

In de plenaire DO's agenderen we:

- Bewaken van het ambitieniveau van de City Deal
- Bijdragen aan de inhoudelijke bestuurlijke agenda van de Dag van de Stad en andere bestuurlijke podia
- Doorwerking van de resultaten in de eigen organisaties, elkaar daar bij helpen in netwerkverband
- specifiek voor het Rijk: bevorderen samenwerking tussen ministeries onderling

De City Deal coördinator zorgt in overleg met het kernteam voor de agenda voorbereiding en verslaglegging.

Kernteam

Het kernteam komt in 2021 zes keer bij elkaar, in online bijeenkomsten van 1,5 uur. Met deze lagere frequentie en iets langere overlegtijd willen we meer focus aanbrengen op de overall strategie. Praktische afstemming voor de inhoudelijke atelier programmering, stand van zaken ontwikkelteams, etc. vindt voortdurend plaats in 'regelhart' afstemming tussen de ateliermeesterploeg, Jonge Honden, Lisa, Nadia en Bart, in afstemming met de case teams en ontwikkelteams.

Het kernteam stuurt op:

1. Kwaliteit van de samenwerking tussen de partijen binnen de City Deal; mogelijke uitbreiding met nieuwe partners (beperkt!)
2. financiële voortgang en overall planning
3. Tussentijdse resultaten in kaart brengen, monitoren op knelpunten, bijsturen en signaleren van nieuwe ontwikkelingen
4. Voorbereiden directeurenoverleg en bestuurlijke conferentie(s)
5. Interne en externe communicatie

Ondersteuning kernteam en directeurenoverleg & overall coördinatie (Bart en Lisa)

Bart en Lisa bereiden de kernteam en directeuren overleggen voor, maken verslagen en bewaken de voortgang van acties. We houden voortdurende de samenstelling actueel en communiceren tussentijds via mail en de kernteam app groep.

Conferenties

Dag van de Stad

In 2022 staat de City Deal Openbare Ruimte voor het eerst op een bestuurlijk podium, in Tilburg (!) op de Dag van de Stad. Pre-corona trok de Dag van de Stad doorgaans 2000 bezoekers onder wie bestuurders, voor wie thema lunches worden georganiseerd, parallel aan het plenaire programma met discussies, presentaties en excursies. In Heerlen 2021 was er een hybride opzet, met 660 bezoekers op locatie en 450 online deelnemers. De laatste twee edities (Den Haag, Heerlen) hadden ook een 'Nacht van de Stad' voorafgaand aan de Dag. Die traditie zetten we voort.

Met de projectorganisatie (Agenda Stad en de gemeente Tilburg) werken we een programma uit met veel ruimte voor de City Deal Openbare Ruimte. Denk aan een ontwerpatelier, bestuurders lunch met een goed voorbereid discussieonderwerp (ontwikkelteam 6?), werkbezoeken aan de twee Tilburgse cases Binnenstad en Zuid, voorstellen voor topsprekers rondom onderwerpen waar we aandacht voor vragen.

NC BOR

Het Nationaal Congres Beheer Openbare Ruimte is een tweede podium waarop we graag onze inzichten en ervaringen willen delen. De voorbereiding hiervoor is alvast in gang gezet samen met CROW en vier gemeenten die overwegen om gaststad te zijn voor het NC BOR. De datum is nog onzeker vanwege de verplaatsing van de 2021 editie naar voorjaar 2022. Onzeker is nog of er najaar 2022 opnieuw een NC BOR komt of dat de verschuiving naar het voorjaar structureel is.

Doorontwikkeling van het partnerschap

Uit de enquête blijkt dat er nog slechts beperkt behoefte is aan nieuwe partners. In de fase waarin de City Deal verkeert ligt dat ook niet echt meer voor de hand, tenzij er overtuigende wens vanuit een ontwikkelteam komt voor een samenwerking met een organisatie die direct op eigen kracht kan aanhaken, met wederzijds een belang. Op dit moment zijn Bouwend Nederland en NEN zich nog aan het oriënteren op de City Deal. Er is wel een breed gedeelde behoefte aan een meer structurele betrokkenheid vanuit de netbeheerders. Ontwikkelteam 2 doet hier een voorstel voor, gebruikmakend van het netwerk van Mijnaansluiting.

Een wezenlijk andere samenwerkings behoefte is het werken aan lange termijn eigenaarschap. De City Deal is immers een tijdelijk vehikel. Voor de doorwerking van nieuwe inzichten, methodieken, instrumenten en regels zijn ministeries, brancheorganisaties, de VNG en kennisinstellingen nodig. In 2022 gaan we nu al verkennende gesprekken starten over deze doorwerking, het borgen van eigenaarschap vergt tijd en aandacht.

Doorkijk naar eindresultaten

Aan het eind van het jaar organiseren we een reflectie om de aanpak van het derde jaar voor te bereiden. Naar verwachting zullen de Ateliers in dat derde jaar kunnen worden benut om de nodige 'montages van samenwerking' voor opschaling te ontwerpen, met vragen zoals:

- welke nieuwe werkwijzen lenen zich goed voor doorwerking in nieuwe standaarden, bijvoorbeeld met betrekking tot data uitwisseling in stedelijk programmeren, aanbestedingsvormen of, participatiemethodieken
- op welke types opgaven kan het Rijk regelgeving vereenvoudigen of aanscherpen zodat lokale besturen meer vrijheid of juist meer regie kunnen nemen
- wat hebben de gemeenten nodig om van 'pilot naar mainstream' door te stomen, hoe leren de organisaties zichzelf een nieuwe, op integrale aanpak gerichte, werkwijze aan?
- welke bestaande of nieuwe allianties hebben we nodig om de inzichten van de City Deal verder door te ontwikkelen? Hoe borgen we het eigenaarschap van een driejarige samenwerking duurzaam?
- hoe kan het Rijk - anders dan met een rol als wetgever - de steden met een integrale transitie aanpak ondersteunen in de toekomst? Waar zijn bruggen tussen ministeries nodig die ervoor zorgen integrale vragen uit de steden ook integrale respons krijgen?

In dat derde jaar zullen de Ateliers verder worden ingezet voor een maximale overdracht binnen en buiten de community-of-practice van de City Deal.

Voor zowel de cases als de ontwikkelteams werken we toe naar specifieke resultaten. In onderstaande tabel is destillaat van deze resultaten uit de plannen van aanpak en cases samengevat. Deze lijst krijgt in stappen steeds meer inhoudelijke vulling op weg naar 2023.

onderdeel	eindresultaten 2023
atelier; lerende organisaties 'integrale aanpak openbare ruimte'	<ul style="list-style-type: none"> • werkboek CDOR • opleidingspakket / masterclass? • (verder) lerende community?
cases	<ul style="list-style-type: none"> • borging in gemeentelijke 'plannen' (cq andere termen...), gedragen door directies en besturen • handvatten voor 'clusters' van soortgelijke casus
ontwikkelteam 1 Integrale opgave en beleidsontwikkeling	<ul style="list-style-type: none"> • 'afwegingskader' voor integrale oplossingen op 'tussenschaal' tussen omgevingvisie/-plan en projectvoorbereiding • toegepaste kennis voor sociale transitie en (bodem)biodiversiteit in de openbare ruimte
ontwikkelteam 2 Stedelijk programmeren en samenwerken	<ul style="list-style-type: none"> • 'volwassenheidsmodel' voor stedelijk programmeren, mogelijk vertalen in een standaard
ontwikkelteam 3 integrale uitvoering	<ul style="list-style-type: none"> • Instrument(en) voor wijkgericht ontwerpen, participeren, budgetteren, aanbesteden, bouwen en beheren
ontwikkelteam 4 stedelijk investeren en businesscases	<ul style="list-style-type: none"> • Instrument(en) voor multi-stakeholder financiering en begrotingsprincipes binnen de gemeentelijke organisatie
ontwikkelteam 5 datagedreven sturen	<ul style="list-style-type: none"> • diverse tools >> PM Jan-Pieter/Marco/Han • nieuwe / aangepaste standaarden / normen >> PM Jan-Pieter/Marco/Han
ontwikkelteam 6 harmonisatie regelgeving (ondergrond en bovengrond)	<ul style="list-style-type: none"> • voorstellen voor aanpassing regelgeving (normen, wetten) (namens alle OT's) • Werkend stelsel omgevingswet >> PM Sander/Wil

Kennisuitwisseling

City Deals kunnen ook gedurende de looptijd al veel betekenen voor niet deelnemende steden. Daarnaast hebben de zes ontwikkelteams in 2021 al zinvolle netwerkrelaties gelegd met verwante trajecten waarvan we de kennis naar ons toe kunnen brengen. Deze uitwisseling in twee richtingen krijgt in 2022 op de volgende wijze gestalte:

- **open ateliersessies**

Een aantal van onze ateliersessies stellen we open voor publiek, zoals de sessie over 'Verrijking van het omgevingsbeleid' op 17 december 2021

Dit soort sessies gaat team Agenda Stad ook voor andere lopende City Deals organiseren en promoten, zodat er meer mogelijkheden komen om gericht bij innovaties aan te sluiten.

- **Stadswerk CoP en magazine**

We helpen Stadswerk met het organiseren van een CoP van middelgrote en kleine gemeenten, die met dezelfde doelen als de CDOR op een lichtere manier gaan werken aan de integrale aanpak openbare ruimte.

Evenals in 2021 werken we opnieuw met Stadswerk samen aan een reeks artikelen en columns in het magazine.

- **Publiceren**

We publiceren Atelier resultaten zoals 'Cases Deep Dives' en het groeiende werkboek op de website en delen de resultaten op LinkedIn en via de updates

- **Kanalen partners benutten**

Met CDOR partners die zelf sterke communicatiekanalen hebben gaan we verkennen hoe we deze meer kunnen inzetten voor het delen van onze tussenresultaten

Financiën

Eindbalans 2021

PM opvragen bij Platform 31

Jaarbegroting 2022

In de City Deal hebben de financierende gemeenten en ministeries in het tweede directeurenoverleg van 2021 afgesproken om naast de basiskosten ook bij te dragen en de ontwikkelingskosten. De daarvoor bedoelde budgetten kunnen verspreid over 3 jaar worden uitgegeven. Aan het einde van ieder kalenderjaar maken we de balans op en begroten we het opvolgende jaar.

In 2021 hebben de ontwikkelteams nog nauwelijks uitgaven gedaan. Het overschot uit het ontwikkelbudget nemen we mee naar 2022 en 2023. Voor 2022 zijn de kosten voor de ondersteuning van de ontwikkelteams (Jonge Honden) toegekend aan de ontwikkel begroting. De intensivering van atelier sessies en uitdiepen van de cases is terug te zien in de hogere kosten voor de atelier meester ploeg. Begin januari bieden alle ondersteuners hun offertes aan ter vaststelling In het kernteam.

Op volgende pagina's zijn inkomsten en uitgaven in tabelvorm weergegeven.

Financiële vooruitblik 2023+

Vooruitblikkend op de financiering van 2023 is het van belang om alvast te verkennen welke allianties we nodig hebben voor de doorontwikkeling van resultaten, die extra investeringen vragen én/óf een langere doorlooptijd kennen dan de kaders van de City Deal. Sommige ontwikkelteams (1 en 5) zijn al gestart met deze verkenning.

INKOMSTEN (ex BTW)		
	BASIS	ONTWIKKELING
bijdrage gemeente Rotterdam	€ 10.000	€ 30.000
bijdrage gemeente Amsterdam	€ 10.000	€ 30.000
bijdrage gemeente Den Haag	€ 10.000	€ 30.000
bijdrage gemeente Leiden	€ 7.500	€ 12.500
bijdrage gemeente Dordrecht	€ 7.500	€ 12.500
bijdrage gemeente Tilburg	€ 7.500	€ 12.500
bijdrage gemeente Amersfoort	€ 7.500	€ 12.500
bijdrage gemeente Groningen	€ 7.500	€ 12.500
bijdrage gemeente Zoetermeer	€ 7.500	€ 12.500
bijdrage gemeente Apeldoorn	€ 7.500	€ 12.500
bijdrage gemeente Purmerend	€ 5.000	€ 5.000
bijdrage Rijksoverheid - ministerie BZK	€ 50.000	€ 100.000
bijdrage Rijksoverheid - ministerie IenW	€ 25.000	€ 50.000
bijdrage Rijksoverheid - ministerie LNV	€ 25.000	€ 50.000
bijdrage Rijksoverheid - ministerie JenV	€ 10.000	€ 20.000
	€ 197.500	€ 402.500

UITGAVEN (ex BTW)			
		BASIS	ONTWIKKELING
ateliermeesterploeg (awb)			
ateliersessies/-dagen (XX)	€	65.000	
verslagen en werkboek	€	20.000	
verkenning en duiding casussen	€	20.000	
overig (oa projectmanagement, Dag vd Stad)	€	10.000	
<i>subtotaal</i>	€	<i>115.000</i>	
programmacoördinatie			
algemeen coördinator (Bart)	€	36.000	
projectsecretaaris (Lisa)	€	17.000	
communicatie (Nadia)	€	17.000	
<i>subtotaal</i>	€	<i>70.000</i>	
facilitaire kosten			
<i>subtotaal</i>	€	<i>12.500</i>	
ontwikkelteams			
ondersteuning (Jonge Honden)	€	53.000	
OT1	€	100.000	
OT2	€	40.000	
OT3	€	40.000	
OT4	€	75.000	
OT5	€	160.000	
OT6	€	160.000	
<i>subtotaal</i>	€	<i>628.000</i>	
TOTAAL	€	197.500	€ 628.000
<i>inkomsten</i>	€	<i>197.500</i>	€ <i>402.500</i>
<i>eindsaldo 2021</i>		PM	PM
SALDO	€	-	€ -225.500

Communicatie

Doelgroepen

De City Deal Openbare Ruimte communiceert met drie hoofdgroepen:

1. Deelnemers van de City Deal ('deelnemers')
2. Professionals buiten de samenwerking in de Nederlandse praktijk ('volgers')
3. Besturen en gemeenteraden

Wat de doelgroepen verenigt is dat ze invloed hebben op de uitvoering van transitieopgaven in en rondom de openbare ruimte. Het coördinatieteam houdt een database bij in MailChimp. Deze database is georganiseerd door middel van verschillende tags:

- Adviesbureaus
- Brancheorganisaties
- Communicatie contacten
- Deelnemende kennisinstellingen of Kennisinstellingen
- Deelnemers
- Departementen
- Gemeenten
- Kernteam
- Maatschappelijke organisaties
- Ontwikkelteam 1/2/3/4/5/6
- Volgers
- Waterschappen

Ieder contact heeft één of meerdere tags. Op deze manier houden we overzicht van het netwerk van de City Deal Openbare Ruimte en kunnen we gerichte nieuwsbrieven en updates via mail versturen. Momenteel zitten er 462 contacten in deze database.

Communicatiemiddelen

Om onze doelgroepen op de hoogte te houden van ontwikkelingen maken we gebruik van verschillende communicatiemiddelen. De onderstaande middelen worden door de communicatiemedewerker consistent up-to-date gehouden. Welk middel we inzetten hangt af van de content en de doelgroep:

Mail

We sturen persoonlijke mails naar besturen, gemeenteraden en de deelnemers van de City Deal om hen op de hoogte te houden van meetings, Atelier bijeenkomsten en overige lopende zaken.

Nieuwsbrief via MailChimp

Tussen de 6 tot 8 keer per jaar bundelen we relevante informatie en sturen we een opgemaakte

nieuwsbrief naar ons netwerk. Denk hierbij aan een aankondiging van nieuwe partners, de City Deal Zomertour, nieuwe artikelen vanuit Stadswerk, interessante evenementen en content die wij ontvangen vanuit onze partners.

In 2022 gaan we dit middel ook inzetten om meer overzicht te bieden aan de 6 ontwikkelteams. Uit de enquêteresultaten bleek dat hier een behoefte ligt. Het plan is om daarom 6x een update te wijden aan een ontwikkelteam, waarin we de voortgang van dit team laten zien. Waar nodig voegen we een *call to action* toe, zodat er meer kruisbestuiving tussen de teams kan ontstaan. Ook zullen de ontwikkelteams 2x per jaar een nieuwsbrief ontvangen gericht op het Atelier. Het team van het Atelier draagt hiervoor de content aan.

Website

Op www.citydealopenbareruimte.nl komt alle informatie samen. Op deze website kun je lezen wat de City Deal inhoudt, wie meedoen aan deze samenwerking, aan welke cases gewerkt wordt – en wat de laatste nieuwtjes en publicaties zijn. De website is toegankelijk voor alle doelgroepen.

Community omgeving

De besloten [community omgeving](#) is alleen toegankelijk voor de City Deal deelnemers. De deelnemers hebben de mogelijkheid om in te loggen, om zo de gezamenlijke agenda te bekijken. Maar ook om het smoelenboek in te duiken en in contact te komen met de andere deelnemers. Daarbij is deze omgeving bruikbaar om documenten te zoeken, zoals verslagen van meetings of de plannen van aanpak per ontwikkelteam.

Social media

Naast de website delen we de openbare content ook via [LinkedIn](#) en [Twitter](#). Op deze manier bereiken we meer geïnteresseerden en kunnen we ook andere content delen die het thema van deze City Deal raakt.

Inzet kanalen van partners

Bij nieuwswaardige momenten, zoals nieuw instrumentarium en succesvolle pilotprojecten, zullen we verder kijken dan alleen onze eigen kanalen. In 2022 wordt er per mijlpaal gekeken of de deelnemende partijen het kunnen verspreiden via hun kanalen. Voor algemene PR over deze City Deal werken we samen met het communicatieteam van Agenda Stad.

Ideeën voor 2022

City Deals

Samen met Agenda Stad verkennen we in 2022 hoe we alle City Deals beter in de etalage kunnen zetten. Welke open huis sessies zijn er vanuit verschillende City Deals het jaar door? Kunnen we leren van hoe andere City Deal opereren? En hoe kunnen we dit op een overzichtelijke manier naar buiten brengen? Agenda Stad werkt op dit moment aan een toolbox voor eindresultaten van City Deals (vanaf 2016)

Extra ondersteuning gemeenten

Het is van belang dat de City Deal ook leeft binnen de deelnemende gemeenten. Om gemeenten hierbij te ondersteunen, willen we in 2022 kijken hoe we hen kunnen helpen om reuring te creëren

binnen hun organisatie. Dit kunnen we doen door middel van het aanleveren van tips of via een kleine workshop. In 2022 zal dit meer vorm krijgen.

Planning

2022					
JAARPLANNING					
JANUARI	FEBRUARI	MAART	APRIL	MEI	JUNI
27 Kernteam Gezondheid 	Mapping Waardevol Groen 	3 Kernteam Deep Dive 24 Directeurenoverleg Dorpswerk 	21 Kernteam Atelier 1 Internationaal 	Deep Dive Omgevingswet 	23 Kernteam Zomertour
JULI	AUGUSTUS	SEPTEMBER	OKTOBER	NOVEMBER	DECEMBER
Zomertour 	Zomertour Vakbeurs O.R. 	22 Kernteam Mapping Zomertour Waarde- gestuurd beheer 	Deep Dive 13 Directeurenoverleg Smart City 	24 Kernteam Atelier 2 Deep Dive Waterbeheer 	

TEAM ATELIERMEESTER

STADSWERK MAGAZINE:
AUTEURS GEZOCHT!

ZOMERTOUR:
MELD JE AAN ALS HOST

Colofon

Eindredactie

Bart Stoffels (coördinator)

Bijdragen van:

Team Ateliermeester – Marie van Loon, Chris Roorda

Jonge Honden – Ike Stolk, Malou Bromberg, Luuc Veraart

Nadia van den Berg (communicatie)

Lisa Verhaeghe (projectsecretaris)